

DEVECSERI UJSÁG

Társadalmi, közgazdasági és politikai hetilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 8 pengő
Fél „ 4 „
Negyed „ 2 „
Egyes szám ára 20 fillér

Felelős szerkesztő:
Dr. SOMOGYI KÁROLY

Kiadótulajdonos:
HUSS FERENC

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Devecser, Klapka-ucca 16.
TELEFON 23.

Ide intézendők a lapot érdeklő mindenemű közlemények

Iskolaévnnyitás.

A temlomban felzúg az Istenthívó ének, a Szent Lelket könyörgő fohász-kodás: az iskolák kapui nyitva vannak. Munka vár a tanítókra s nehéz munka a tanulókra. Ehhez kell Isten segítségével, hogy eredményes lehessen, kell áldása, hogy az jóra vezessen.

A csonkaországban megnyitják a kapuk, a megszállott részekben — amint olvassuk — egyre-másra bezárulnak a magyar iskolák. A magyar kultúra lezüllesztése, eltörölése a cél ott, hogy a a gyermek elfelejtse a nyelvet, amit anyjától tanult, hogy ne olvasson, ne írjon, ne szerezhessen magasabb ismereteket, hogy süllyedjen egy szintre az elnyomó hordával.

Magyar tanítók! Magyar tanulók! A bitorolt országrészekben megakarják fojtani a magyar civilizációt, ezer meg ezer magyar gyereket zárnak el a tanulástól. Gondoljátok el, hogy csak egy-két év alatt is mennyit csuszik visszafelé a kultúra, ha annak továbbművelése megakad. Ahol nincs vetés, aratás hogyan lehetne?

Megmaradt magyarok, akiknek itthon módotok van a tanításhoz és tanuláshoz, nektek most százszoros erővel és lelkesedéssel kell a munkához látnotok. A ti tudástok, a magyar kultúra egy nap kell, hogy legyen, mely fényét és melegét messze tul sugározza a csonka haza határain. Tanítsatok, tanuljatok! A tudás erőt ad s miként a rádiumnak egy alig látható parányából az erőnek tömegei sugároznak elő: akkép tör elő a ti tudástokból is az a hatalom, melyet leigázni, eltiporni sohasem lehet, de amely a maroknyi magyar népet is olyan fegyverrel övezi fel, amivel győznie kell, mint a világosság győz a sötétségen. Tinektek elszakított véreitek helyett is kell dolgoznotok, mert Magyarország lesz még egész s akkor évtizedek elmaradt tanítását és tanulását nem lehet majd napok alatt pótolni. Nem lehet cseh-oláh módra a hivatalokba, vasutakhoz, állami és helyi intézményekhez, iskolákhoz tudatlan és képezetlen embereket állítani. Aki a csonkaországban a tanítás és tanulás munkájában nem lelkiismeretesen, nem teljes erővel és lelkesedéssel vesz részt, vétkezik és helyrehozhatatlan bünt követ el gyermekei ellen s a jövő nemzedék ellen.

A megélhetésért folyó harc itthon is napról-napra nehezebb lesz. A termelésben versenyre kell kelniünk a világ nemzetével, ha rabszolgasorba nem akarunk jutni. E harcban nem a durva erő jelenti a győzelem eszközt, hanem a tudás! Ezt a gondolatot vesse el mint drága magot minden szülő már a beszélni tanuló gyermeke lelkébe, ez a gondolat ösztökélje a serdülő ifjút a tudást megszerző nehézmunkában, a tanítót pedig sarkalja arra, hogy szigorú és kérlelhetetlen legyen a szellemileg erős tanulókkal szemben, de jóakaratu és a végtelenségig türelmes a gyengébbek iránt, hogy a tanítás eredménye alapos tudás legyen. Minden óra elmulasztása, a legkisebb hanyagság is pótolhatatlan hiánynak lesz okozója. Érts meg jól minden tanuló a régi latin közmondást, hogy nem az iskola kedvéért kell tanulnia, hanem az élet számára, a maga számára, mert az életért, a megélhetésért folyó küzdelemben egyedül a tudás az a fegyver, mellyel győzni és boldogulni lehet.

A tudás megszerzése nem könnyű munka, nagy kitartás, szorgalom és lelkiere kell ahhoz. Csak egy betű leírásának, megismerésének, elolvasásának munkája is mennyi győtrődést jelent a gyenge gyermeki agynak, hát még a fokról-fokra előbbre jutás a magasabb tudományokban még az erősebb elmének is mekkora és milyen megfeszített munkába kerül!

Veni sancte! Jövel Szentlélek Isten! A létért körömszakadtig való küzdelemre kényszerített magyar nép tanítóinak s tanulóinak adj elegendő erőt, kitartást és lelkesedést, midőn munkájukat újból megkezdik, hogy az eredményes legyen! Lelked erejével erősítsd meg őket és áldd meg az ő igyekezetüket.

Tanítók és tanulók, Isten nevében fel a munkára!

— Hadiárvák és hadirokkantak gyermekeinek ösztöndíjai. A népjóléti minisztérium hadiárvák és hadirokkantak gyermekeinek a főiskolai hallgatóknál évi száz, a középiskolásoknál évi nyolcvan és hetven, tanoncok részére pedig évi ötven pengős ösztöndíjat ad. Az igényjogosultak október 1-ig adhatják be err evonatkozó kérvényeiket a népjóléti minisztériumba.

Költözik a cseh pénzverde.

Azonközben, hogy Benes jelentőség nélküli egyéni akciónak minősítette lord Rothermere világszerte nagy feltűnést keltő sikrészállítását Magyarország mellett, egyik kollégája, a vasutügyi miniszter ugylátszik másképpen látja a dolgok folyását, mint külügyminisztertársa. Erre vall az a nyilatkozat, amit Neuman cseh miniszter tett a cseh iparospárt pozsonyi ülésén. Kijelentette ugyanis, hogy a körmöcbányai pénzverőt Prágába fogják át-helyezni: „nehogy baj legyen, ha esetleg valami történik.”

A miniszternek ezt a nyilatkozatát élesen támadják egyes cseh lapok, mert szerintük ezzel ország-világ előtt tanuságot tesz a cseh kormány arról, hogy nem érzi biztosnak lába alatt a talajt s Felsőmagyarország birtoklása csak ideiglenes. Más lapok szerint a miniszter nyilatkozatával a magyarokat tovább uszítja Trianon ellen, amikor a cseh pozíció gyengeségét illetéknéppen elárulja.

Aki figyelemmel kíséri a csehek felsőmagyarországi berendezkedését és magatartását, régóta tehette azt a megfigyelést, hogy ez az uralom csakugyan ideiglenes jellegű. Valósággyarmatként szállották meg a cseh bevándorló hivatalnokok és szerencsevadászok a Magyarországból lehasított földet, szemlátomást azzal a céllal, hogy azt minél jobban kihasználják s a bologgazdasággal szerzett kincseket mihamarabb áttolják a szűkebb értelemben vett cseh földre. Még a legvigasztalóbb időszakokban is azzal vigasztalta magát a felvidéki magyarság, hogy ennek a menteni amit lehet eljárásnak az a háttere, miszerint a csehek tisztában vannak azzal, hogy az a terület nem sokáig fog az övék maradni. Most már, hogy a Rothermere-akció megfujta az utolsó itélet kürtjét és az európai közvélemény elé rángatja a cseh birtokmachinációkat és egyéb politikai suskusokat, már csakugyan nem tudja megtartani a cseh kormány azt a látszatot, hogy hatalom az ő magyar földön állandó lehetne. Próbálkozik politikai sakkhúzásokkal védekezni a nemes angol főlényes és biztos támadása ellen, próbálja azt kisebbiteni, jelentéktelen színen feltüntetni: mind hiába. Amint a cseh lapok már nyíltan is mondják, átlátszó a cseh uralom tarthatatlansága.

Szóval a körmöcbányai pénzverdét elcipelik Prágába. Arra az időre emlékezett ez a költözökös, mikor a törököket kivertük Magyarországból. Akkor is magukkal cipelték a visszavonuló oszmán csapatok mindent, így kerültek a corvinák is Konstantinápolyba, ami elvihető, mert tudták, hogy sohasem jönnek többet vissza. Reméljük, hogy nemskára Felsőmagyarország is örökre Istenhozzádót mondhat a cseh uralomnak s majd a Prágába hordozott corvinákból is visszakupunk egyet-mást. Lehet, hogy a körmöcbányai pénzverdét is,

Jókay-Ihász Miklós üdvözölte lord Rothermeret

A nagyvásonyi választókerület ifju képviselője, dr. Jókay-Ihász Miklós tudvalevőleg több magyar képviselővel együtt Párisban tartózkodik, ahol az imparlamentáris unió ülésén vesz részt. Arra a hirre, hogy lord Rothermere Párisban tartózkodik, a magyar képviselők felkeresték, hogy hátájuknak adjanak kifejezést a lordnak hazánk érdekében kifejtett akciójáért. A képviselők nevében dr. Jókay-Ihász Miklós angol nyelven a következő szavakkal üdvözölte lord Rothermeret:

Mylord! A magyar képviselőház itt megjelent tagjai nevében köszönetünknek és hálaunknak öhajtuk kifejezést adni mindazért, amit lordságod hazánk érdekében tett. Mi Magyarország legkülönbözőbb vidékein levő választókerületeket képviseljük, különböző felekezetekhez tartozunk és különböző politikai irányokat vallunk. Két dologban azonban mindnyájunknak közös az érzésünk. Egyrészt mindnyájan mint egy ember kövéljük lordságodat abban a harcban, amit azért indított, hogy ismét biztosítsa Magyarország számára helyét a nap alatt és hogy szebb és jobb jövő felé vezesse; de egyik vagyunk abban a hálában is, amellyel lordságod személye iránt viseltünk. Ebben a tekintetben nincs különbség magyar és magyar között sem a mai Magyarország határain belül, sem azokon túl. Hálát adunk az Istennek, hogy lordságodat nekünk küldötte és Isten kegyelmét és áldását kérjük lordságodra és munkájára.

— Eljen lord Rothermere! — ezzel a magyar felkiáltással fejezte be Jókay-Ihász Miklós angol nyelvű beszédét.

Lord Rothermere ugyancsak angol nyelven válaszolt és kijelentette, hogy tovább fog küzdeni a trianoni igazságtalanság megváltoztatásán.

Tücsökszó.

Idehallik a mezőről
Tücsök muzsikája,
Kicsi szívem, hűtlen szívem
Hallgatsz-e még rája?
Emlékszel-e? valamikor,
Hej, valaha régen! ...
Szégyenkezve szól a szívem:
Emlékszem ... emlékszem ...

Beszédes kis patak mentén
Áldogáltunk ketten,
Én, meg az a másik, akit
Akkor még szerettem ...
Somló mögött lement a nap
Édes bucsút intve,
Csillagokkal volt az égbolt
Telistele hintve ...

Akkor is így szólt a tücsök
Odakünn a réten,
A rózsámnak sirigtartó
Szerelmet ígértem.
Valahányszor felcsendül a
Tücsök muzsikája,
Megigértém, mindannyiszor
Gondolok rája.

Rózsám másnap utnak eredt,
Messze szakadt tőlem;
Késő őszig szól a tücsök
Ott kinn, a mezőben ...
Megigértém a rózsámnak,
Gondoltam is rája,
Valahányszor felcsendült a
Tücsök muzsikája ...

Aztán az ősz tovaszállott,
Jött a tél utána,
Havat hintett a mezőre
Szép, fehér szakálta,
Egész télen hallgatott a
Tücsök muzsikája,
Elfeledtem a rózsámat;
Kinek a hibája?

Wetchnar Erzsébet

Máról-holnapra.

*

— Hatvan pengő. —

Elmult a nyár, rozsdapiros, elfonnyadt falevelek peregnek le a fáról; utrakeltek már a villásfarku, csicsergő fecskemadarak, a ritkuló lombok között csak néha-néha szálal meg a madárfütt. Ősz van, hűvösödő, virághervasztó, melankólikusan szomorú ősz; a természet készül a nagy temetésre.

Elszállt felettünk a nyár csöndben, szomorúan, eseménytelenül. A máskor vigalomtól, hejehujától hangos Lövölde most nagyon-nagyon csöndes, néma, hangtalan volt. Egy-két vasárnap délután ha megszólalt is a cigány muzsikája, kevés volt a hallgatója, estére kelve pedig már alig-alig akadt valaki, aki vigadni vagy busulni tudott volna a bánatosan szép, fiülbemászó, szivhezszóló magyar nő-táborban ...

Elmult a nyár és az egész napsugaras, virágborult idő alatt nem volt egyetlen mulatság sem Devecserben. Pedig talán ráfért volna ezekre a bús kedélyű, ezer bajjal sújtott, gonddal terhelt magyarokra egy-egy görbe éjszaka, amikor néhány órára elfeledték volna az élet keserűségeit.

De hát nem volt. Hogy miért? Mondom. Minden cifra beszéd helyett álljon ide a rideg statisztika. Számok beszéljenek róla, hogy mibe kerül ma egy mulatság rendezése.

Kérvény megírása	- -	4 P
Engedély díj	- -	46 "
Zene jogdíj	- -	10 "

Összesen: 60 pengő.

Vegyük hozzá a cigányt 110 pengővel, világitást és egyéb apró kiadásokat 36 pengővel (mehívó nélkül) summa-summárum: 206 pengő az előzetes kiadás.

Tehát 1 pengős belépődíj mellett 206 személynek kell a mulatságon megjelenni, hogy deficittel ne záruljon.

Valahol itt a kiadások körül van a kutya eltemetve.

Egy kicsit soknak tetszik ez a kincstári haszonrészesedés. Talán lehetne olyanformán megoldani, hogy a kecske is jóllakjon, káposzta is maradjon. Mert így igazán semmi bevétel sem volt e téren a kincstárnak, míg ha kissé mérsékelné az engedélyek díjait: ha nem csurranna, csöbögne.

Szemüveg.

Falufejlesztés.

Vannak emberek, akik még mindig a „béka” idöket várják vissza, akik még mindig nem veszik észre, hogy az elmúlt idő sohase jön többé vissza. Az 1914. év fordulópont volt, az emberek gondolkodása, céljai megváltoztak és nekünk már nem a régi idöket kell visszahívni, hanem az új célok közül válogatni, új utakon új eszközökkel teremteni egy még jobb kort, mint volt a „boldog béka”-idő.

Ezen új célok között van a vezető emberek egy kis csoportja, amelyek a falu fejlesztését tűzte ki célul. Erre a fejlesztésre igen nagy szükség van. Ma a falu és a város között akkora különbség van, hogy szinte két világérez ez, melynek a lakói alig értik meg egymást, sőt igen sokszor ellenséggé állnak egymással szemközti. Ez nem jól van, mert ha a falu elsorvad, megéri azt a város is, amelynek az éltető gyökere a falu. De a város segítsége nélkül elmarad a falu a műveltségben, amelyet onnan kell beszereznie.

Ennek a fejlesztésnek ma hála Isten többek között olyan emberek állnak az élén, mint Mayer János földmiv. miniszter ur és Schandl Károly államtitkár ur, szeretett képviselőnk. Ők dolgoznak semmi fáradságot nem kímélve azon, hogy egyrészt a falusi emberek jólétét előmozdítsák, a falvakat kényelmesebb lakhatlyé tegyék, másrészt, hogy szeretetben a városokhoz közelebb hozzák.

Erre mind a kettőre nagy szükség van. A falu elmaradt, mert az állam minden gondját a városok széppé, művelté, gazdaggá tevésére fordította, de elmaradt azért is, mert

a falusi ember maga sem törődött lakóhelyével, utjaival, gazdasági eszközeivel, állatjaival, sőt legtöbbször gyermeke tanításával sem.

Ma ennek nem szabad így lenni tovább. Első sorban meg kell ragadnunk azokat a kezeket, amelyek segítségünkre jönnek, másodsorban minden alkalmat fel; kell használnunk a tanulásra.

Hogy mit várhatunk ebből a fejlődésből, azt egy példával mutathatom meg. Egy ügyes-bajos dolgunk volt és azért aug. 19-én felmentünk Schandl képviselő urhoz. Ő a legnagyobb szívesseggel fogadott bennünket, elintézte a dolgunkat és elküldött bennünket a Faluszövetség irodájába, Zoltán utcába. Ott Balogh igazgató ur látott el bennünket sok gyakorlati tanáccsal és utbaigazítással, amikre igazán szükség van falusi embernek otthon is, de a fővárosban is, különösen Szent István napkor!

Vagy nézzük a javuló utjainkat, autóbussz járatainkat, rövidesen meglévő telefon és vilamos világitásunkat. Ezek azok az utak, a melyeken ha okossággal, szeretettel és kellő áldozatkészséggel haladunk, egy jobb korhoz juthat a falunk, mint volt neki a boldog „békeben.”

Barcza Lajos.

H I R E K

— Klásszony napja. Magyarország védasszonyának, Máriának születése napját ünnepelte csütörtökön a katolikus világ. Ünnepi istentisztelet és szentbeszéd volt a helybéli kath. templomban, amelyet Alasz Miklós plébános tartott.

— Megyei leventeverseny. Ma vasárnap nagyszabású vármegyei leventeverseny lesz Veszprémben, amelyen természetesen a mi leventénk is résztvesznek. Reméljük, hogy a megyei versenyen is derekasan megállják helyüket a mi fiaink.

— Halálhíradás. Sal József nyug. tanító 65 éves korában csütörtökön reggel Devecserben meghalt. Temetése pénteken délután ment végbe nagy részvét mellett.

— A csehdömölki kiállítás. Szerdán délután három órakor nyitotta meg József kir. herceg a csehdömölki gazdasági, ipari és kulturális kiállítást. A kiállítás iránt nagy volt az érdeklődés. A csehdömölki kiállítással kapcsolatban nagy ünnepek tették változatosabbá a programot. Szeptember 8-án a vármegyei vítézek rendeztek vítezi napot, délután pedig nagyszabású gazdakocsiversenyek, kanca és lódiázás volt. Szeptember 10-én délután teniszverseny. Szeptember 11-én délelőtt állatdiázás, délután dunántúli túzóltóverseny volt, amelyre felvonultak a falvak túzóltócsapatai. Este ünnepélyes diszközgyűlésen osztotta szét a Faluszövetség a kiállítás kitüntettjei között a díjakat. Az ünnepekre leutaztak a kormány, a miniszteriumok és a vármegye kiküldöttjei.

— Gázol az autó. Szerdán délután Devecserből egylovas kocsián hazafelé igyekezett Kiss József őcsi lakos. A Devecser és Pusztamiske közötti országoton erős száguldással jött utána egy autó, melynek látára a gazda leszállt kocsiáról, megfogta a lovat és integetett az autó felé, hogy lassítson. Ennek dacára az autó teljes sebességgel neki ment a kocsinak, feldöntötte úgy, hogy a kocsi összetört, a gazda az arcan megsebesült, ruhája elszakadt, a ló pedig összezuhanva száját és hátsó lábait. A lelkiismeretlen soffór azután minden további nélkül tovaszárguldozott. A szerencsétlenül járt gazda bejött Devecserbe, hol a csendőrségnél feljelentést tett a gázoló autó ellen.

— Szélahamos asszony. A múlt csütörtöki piacon beállított a Kollin Adolf és Fia gabonakereskedő céghez egy asszony és Úzuppon Károly karaközörcsöki gazda nevében eladott 14 q gabonát, amelyre száz pengő előleget vett fel. A gabonát azonban nem szállította le s gyanus lévén a dolog, a cég nyomozást indított. Ennek folyomán aztán kiderült, hogy Vihelm Jánosné túskevári lakos szélahamoskodott, akit már a jánosházi csend-

órság is keresett, ahol hasonló módon három gabonakereskedőt károsított meg ötszáz pengő erejéig. Az egyébként jómódu asszony ellen megindult az eljárás.

— Tüzlő tanfolyam. A belügyminiszter rendelete értelmében e hó 11—18-ig tüzlőtanfolyam lesz Pápán és Veszprémben, amelyre minden község egy tüzlőt köteles kiküldeni. Devecserből *Bierman Lajos* és *Tóth Gyula* vesznek részt a pápai tanfolyamon.

— Elvesztette a pénzét. Folyó hó 4-én vasárnap reggel 8 és fél 9 óra között elvesztette egy szegény asszony 15 pengőjét a templomajtótól dr. *Kondor István* orvos lakásáig. A becsület megfaluó a fenti összeget adja be a „Devecseri Ujság” szerkesztőségébe.

— A mozi műsora. Szept. 10. és 11-én „Lady Windermere legyezője.” Szindarab egy jó asszonyról 8 felvonásban. *Wilde Oszkár* világhírű drámája után. Szept. 17. és 18-án „Habkisszony.” *Hans Kahlenberg* nagysikerű regénye 7 felvonásban. Főszereplők: *Harry Liedtke* és *Xenia Desny*. Szept. 24. és 25-én „A hermelin sátn.” Dráma 8 felvonásban. Október 1. és 2-án „A Visztula hajója.” Okt. 15. és 16-án „Hat nap az apacsok között.” Főszerepben: *Harry Piel*.

— Szerencsétlenül járt kisfiu. *Vitéz László* Tamás devecseri kisbirtokos 3 éves Károly fia hétfőn délután óvatlan pillanatban beszökött a pajtába, hol a szecskavágó géppel játszadozva, a jobb kezének négy ujját többől levágta, a szerencsétlen kisgyermeket a kórházban ápolják.

— Turisztika. F. hó 4-én az ajkacsingervölgyi turistaosztály rendezésében a veszprémi és a somlóvidéki osztály részvételével szépen sikerült kirándulást tartottak a turisták a csingervölgyi bányatelep, az urkuti bányatelep közvetlen környékére. A kora reggeli órákban *Valaska* ajkacsingervölgyi bányafelügyelő vezetésével a mintegy 30 tagú társaság megtekintette az ajkacsingervölgyi szénbányatelepet különösen az Armin-aknát és gépházát és végignézték a mentőgyakorlatokat. Azután gyönyörű változatos erdei utvonalon a köleskepi vadászlat környékét barangolták be, hol a folyamatban levő bazilkatások, feltárások és szénkutatói furások előmunkálatait nézték meg, majd a 445 m. magasságban levő u. n. „Macskaluk”-hoz tért a társaság, honnan rövid pihenés után az urkuti völgyzárógáthoz ereszkedtek le. *Valaska* ajkacsingervölgyi bányafelügyelő szíves, szakaszerű magyarázatai révén a társaság sok tanulságos dolog ismeretével lett gazdagabb. Megtekintették még az urkuti mangán bányatelepet is, ahonnan a felsőcsingeri társulati vendéglőben közeledre tértek. A társaság a késő délutáni órákban kedves hangulatban tért haza. Sajnos a devecseri turisták nem vették ki kellő számban a részüket a szép és tanulságos kirándulásból.

Budapesti FOGORVOS két egymásba nyíló modern szobát keres lehetőleg a város központjában október hó elejére állandó telepedés céljából. Ajánlatokat a kiadóba.

— Urológia, vese-, hólyag- és végbél-betegeknél a természetes »Ferenc József« keserűvíz gyorsan csökkenti a székelési zavart. Kórházi bizonyítványok elismerik, hogy a *Ferenc József* víz biztos és kellemes hatása következtében állandó használatra rendkívül alkalmas. Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben.

— Szaktanfolyam. A róm. kath. iskola tantermeiben négy héten át cipészpári szabászati tanfolyam volt, melyet ifj. *Orsi Lajos* rendezett. Devecserből mintegy 15 hallgató vett részt ezen tanfolyamon, hogy elsajátítsák mindazon fogalmakat, melyre különösen ma minden iparosnak nélkülözhetetlen szüksége van. Ezen tanfolyam különösen a szabászati ágat ölelte fel a legnagyobb terjedelművel. Ezen idő alatt a szakoktató fáradságtalan ügybuzgalommal és kötelességérrettel tanította a szaktanfolyam hallgatóit, melyért hálás halga-

tói szept 2-án a Fábán-féle vendéglőben búcsulakoma kíséretében mondtak köszönetet a szaktanfolyam lelkes és ügybuzgó vezetőjének.

— Szárnyas vándorok. Sűrű, gomolygó, fekete raj uszik fenn a levegőben, hangos csicsergés, panaszos krugás, bűgö kelepelés hallik le hozzánk: költöző madársereg vonul el felettünk. Itt hagynak bennünket a villásfarku fecskemadarak, a méltóságteljes gólyák, a büszke darvak; elmúlik az erdő-berek, csönd borul a tájra, nagy-nagy, szomorú, lehangoló csöndesség. Kisasszony napján utra keltek a szárazanyagánok, akiknek két házat adott a végzet; a mienkét pedig megnyirbálták, megcsontították; de mire visszatérnek hozzánk az apró dalosok, akkora talán a mi országunk is visszakapja elszakított területeinek nagy részét.

— A tengeriszár takarmányértéke. A csőtörés idején a tengeriszár még nedvűs, tápanyagokban elég gazdag takarmány, amennyiben szárazanyagának harmadrésze cukor. Ha a szárat nem mindjárt a letöréskor vágjuk le, hanem decemberig künn hagyjuk a földön, akkor elotgy belőle a cukor, a leveleket lehasogatja a szél, a száron penészgombák ütnek tanyát s így természetesen már sokkal kisebb a tápláló és étrendi hatása. Az ilyen előregedett, esőverte, megpenészedett szárból az állatok legfeljebb a felét eszik meg, a többi az izékbe kerül. A tengeriszár tehát a törés alkalmával vágjuk le! Oly gazda, kit takarmányhiány állandóan fenyeget, leghelyesebben jár el, ha a tengeriszárteppővel járó költségeket nem kimélve, ilyet beszerez. Ennek birtokában a csövek letörése után legkésőbb 10—12 nappal tépjük fel a szárat és a szokásos módon akár verembe, akár zsombolyai módon kazaiban savanyítjuk be. A besavanyítás történhetik magában, vagy leveles répafejjel keverten. Közvetlenül a csövek letörése után a szár viztartalma még oly nagy, hogy azt locsolni rendszerint nem kell, úgyhogy a felapított szárrészek jól összetaposhatók, amire azon okból kell nagy sujt helyezni, nehogy penészt okozó levegőszékek maradjanak meg. Ha a szár túlságos meleg időjárás folytán igen száraz volna, úgy q-kint 15—30 liternyi vízzel meglocsoljuk. Az ilyen módon kezelt szárból csakhamar erős erjedési folyamatok indulnak meg, melyeknek főterméke a szárból levő cukorra való tekintettel, tejsav. Nagyon kellemes ízű és szagú takarmányt kapunk ezután, amit minden izék meghagyása nélkül szarvasmarha és juh igen szívesen fogyaszt. Ha egy hold tengeriföldön 25 q szár terem, akkor ily uton 17 q besavanyított tengeriszár kapunk, amelynek tápláléértéke hat q rétiszenával egyenlő.

— Erzsébet Királyné Szálló Budapest, V. Egyetem-utca 5. Elsőrangú családi szálló, a Belváros központján. 100 szoba, központi fűtés, vízvezeték mosdók, lift, fürdőszobák, Egy ágyas szobák 5—9 P-ig, két ágyas 6—12 P-ig. A szállóban van közkedvelt étterem, kávéház, söröző pince. Saját termései somlói borok. Esténként a legjobb cigányzene. *Szabó Imre tulajdonos.*

— A devecseri anyakönyv. *Születés:* Aug. 31. *Wolstommer József* urad. cseléd és neje *Stumpf Mária* fai *József* rk. — Szept. 4. *Erdélyi József* urad. cseléd és neje *Kovács Katalin* leánya *Magdolna* rk. — *Szabó Ferenc* közs. pástor és neje *Simon Teréz* leánya *Margit* rk. — *Ványik Mihály* fm. napsz. és neje *Szladavics Anna* fia *József* rk. — Szept. 5. *Havasi Pál* fm. napsz. és neje *Varga Rozália* fia *Gyula* rk. — *Geber György* napsz. és neje *Buzás Mária* fia *György Zoltán* rk. — *Vampel József* gazd. cseléd és neje *Bódi Mária* fia *József* rk. — *Haldorás:* Szept. 2. *Lakatos Ferenc* 11 hónapos rk., idült bélhurut. — Szept. 7. *Sall József* ny. tanító 65 éves rk., szivhűdés. — *Házasságot* nem kötöttek.

Piaci gabona árak.

Buza	29.50—30 P	Zab	18—19 P
Rozs	27—28	Tengeri	30
Árpa	25—26	Burgonya	6

Az udvariasság.

Irta: dr. Sente Kornél.

A társaságbeli ember tulajdonságai közt sincs kívánatosabb, mint az udvariasság, ez teszi ugyanis a társas együttélést kellemessé, széppé, igazán emberivé. Ne tekintjük azt az udvariasságot, melyet a világban forgoló ember lassankint önkénytelenül is magára ölt, hisz előbb-utóbb rájön, hogy az udvarias embernek még a tekintetétől is megnyílnak az ajtók, hanem azt, amely az emberszeretet melegéből fakad és az értelem verőfényénél virágot hajt. Igenis, emberszeretettől sarjad, hiszen ez tesz bennünket jóakaratuakká, elnézőkké és az értelem teszi, hogy a sok félreértést megértsük, megelőzzük, vagy enyhítsük és a társas élet kisebb-nagyobb nehézségeinek sok megoldása közt a leghelyesebbet választjuk.

A régi görögvilágban történt, egy szolgáló éjjel beszél gazdájához: „Uram, tegnap rágalmazód botorkál a ház előtt a sárban!” „Szolgám, lámpással kisérd őt haza” — felel a bölc. Ez akkor, oly rég történt, amikor az udvariasságra még külön szót sem ismertek, de az ember szíve már akkor is dobogott és érteleméből is annyi volt, amennyit mindmáig ki nem meríthetünk az ókor irodalmából. Valóban sokat tanulhatunk Szokratesztől: „Igazságtalanságot nem szabad igazságtalansággal viszonzni.”

Ez a nagylelkűség az udvariasságnak csak egyik tényezője, de hol a többi? a figyelem, tapintat, előzékenység, igazságosság, méltanyosság, gyengédség, szerénység, jóízűség, illemtudás, alkalmazkodás stb. És éppen azért mert az udvariasság nagyon is összetett lelki tulajdon, azért oly rendkívül becses is.

Sok ember elve, elég, ha az ember becsületes, minek az a sok bókolás, hajlongás, tudjuk, hogy a nemzetközi szélhámosok, házasságszedelgők, hamiskártyások stb. minden ki vannak kenve-fénve az udvariasság kencéjével. Ebben az állításban sok az igazság, de a kérdést így kell feltenni: „erkölcsileg melyik ember értékesebb: a becsületes, ha udvarias, vagy ha nyers, vad, goromba? Vagy melyik jobb: a becsületes ember udvariassággal, vagy a nélkül? Ugye, az első esetben a becsületes udvariassággal értékesebb, mint nélküle, a másik esetben pedig a becstelenség mindenképp elvetendő.

Az eszményi udvariasság meghatározását ebben adhatjuk: udvarias az, aki lelkének minden megnyilvánulásában (beszéd, hangnadró, arcjáték, irás stb.) feltétlenül, azaz mindenféle helyzetben és mindig, következetesen ahhoz szabja magát, hogy szíve nyugalmában hamar felboruló, könnyen sértődő, ideges, ingerlékeny emberekkel van dolga. Az udvariasságban, mint jellemvonásban a következeteségen van a főhangsúly, mert ez minden jellemnek legbiztosabban megmaradó ereje; aki nem következetes, az ingatat és megbízhatatlan, annak udvariassága is, de más jó tulajdonsága is, bármely pillanatban cserben hagyhat, tehát jelleme kevés értékű.

Hogy megint Szokrateszre térjünk vissza, ő egy zsembességeről hirdett nőt veit feleségül csak azért, hogy ha ezzel a fehérnéppel kibírja az egy fedél alatt való életet, akkor minden más emberrel könnyű lesz hétkében élnie. Ezt egy megingadhatatlan, leülepedett eszű bölc. megteheti, de magunkfajta embernek mégis csak azt ajánlhatjuk, hogy kerüljük az udvariatlan ember társaságát, az ilyentől csak rosszat ránk.

A közöndűt sajátosságosan hozzászókoft, hogy az udvariasságot csak a művelt francia, angol és német népeknél tartja otthonosnak, ahol t. i. legtöbb az emberszeretet és az értelem. De a majók felsőbb osztályai, a koreaiak, kínaiak, japánok is rendkívül udvariasak és hogy a kivételekre is rámutassunk: a pápuáknál a lakomában elkövetett illemértés képes a különböző törzsek egymásra usztatni; az afrikai dinkák, az ajók (japán óslakói), a szamoabeli polinézek szintén nagyon udvariasak, bár ezeknél sem emberszeretet intézményei, sem az értelem nem nagyon fejlettek.

Maga az „udvarias” szó eredetileg azt jelenti, hogy a fejedelmi udvarokban való érintkezési, társalgási mód a nép másféle társalgásainak érintkezési szabályaitól eltér, azoknál különb, kényesebb, finomabb, fejlettebb. És ott, ahol államügyekben az uralkodók helyett az érdekelt államok követői találkoznak és tárgyainak, oda csak diplomaták juthatnak fel, igenis, csakis ők, az udvariasság született művészei! Jórészt az ő, nemzedékeken át öröklődött, végtelenül kifinomodott modorokon és tapintatosságukon dől el az államok jószomszédsága, békéje, gazdasági fellendülése.

Érdekes lesz még az udvariasság élet-és lélektani oldalát megemlíteni. Minél feljebb haladunk valamely nép társadalmi osztályai közt, annál finomabb, kényesebb az idegrendszere, tapintó és izlelő szerve és képessége. Az udvariasságnak élet- és lélektani területén a tapintás, izelés, illetően a tapintatosság és a jóízű viszik a főszerepet. Ha ismered egy puha hajú, bajszú, finom halványpiros, áttetsző arcú egyént, számíthatod rá, hogy annak tapintása, tapintatossága, izelése és jóízűsége, tehát udvariassága is különb, mint a durva hajú, vastag, rezes arcú emberé. Kivétel ugyan akad, de a túlnyomó többség ennek az állításnak ad igazat.

Általában a nőt udvariasabbnak tartják, mint a férfit; helyesebb az a megállapítás, hogy a férfitől több udvariasságot várnak, míg a nőtől több illemtudást. A két nem elfogulatlan összehasonlítása vízszintes mérlegállást mutat. A nőben több a tapintatosság, jóízűség, alkalmazkodás, a férfiban pedig több a figyelem, előzékenység, szolgálatkészség (védelem). A nőben az alkalmazkodás, a férfiban a védelem viszi a főszerepet, ezek a két nem udvariasságának kölcsönös cserébe megnyilvánuló sajátjai.

Végül had szólnak az udvariasságnak ellentéteiről, azaz hiányáról s a cinizmusról. Az udvariasság hiánya ott bántó, ahol elvárások s nem tapasztaljuk: megszólitunk egy izélesen öltözött, szelíd arcú egyént és biggyesztett ajkáról kellemetlen felelet hangzik el. Sajnos nem volt alkalma selejtes környezetétől modort ellesnie, de takaros külseje és megnyerő arca, ami a megszólitásra felbátorít bennünket, a kedvesség iránt való fogékony-ságát árulja el. Csak a kedvező alkalom kell, amely kicsinholja belőle a szikrát: a szép arc a természet nagy, nagy adománya s azzal mosolyogni mily könnyű, mily jóleső — magunknak is, de mások számára is!

Az udvariatlanság legelső foka a cinizmus, ez megvetése a jóerkölcsnek, esetleg talán csak az udvariasság szabályainak. Valóságban és képlegesen szólva: sáros csizma a terített asztalon. Némelyek szerint becsület és cinizmus megfér együtt egy emberben. Szerintünk nem. A cinizmusban van u. i. jókora adag tudatosság és akarat megvetni azt, amit az emberség a szeretet és értelem mélységeiből az emberség fejlődése folyamán az öskortól napjainkig a társadalmi élet felszínén kivirágoztatott. A cinizmus tehát összeférhetetlen a becsülettel, sőt egy neme a becstelenségnek; enyhébb alakjában: az udvariasság elhanyagolása egy neme az erkölcsi gyengeségnek.

Akik sok emberrel érintkeznek, mint a vendéglősök, vasutasok, színészek, újsápirók, külföldiárók, tengerészek stb. ezek előbb-utóbb udvariasakká válnak, mert mint a patak kavicsa, a sok érintkezéstől szögletességüket lekoptatják. Ha látsz udvariatlan embert, valószínű, hogy életében kevés emberrel volt dolga, megmaradt szögletes kavicsnak, messze az áramlat sodrából.

Az udvariasság oka tehát az emberszerető szív találkozása sok emberrel, célja az élet szépitése, kellemessé tétel; haszna pedig az emberi lélek kielégülése, békéje, nyugalma.

Az udvariasságba bele nevelődött s azon sokat elmélkedő ember örömmel érzi, hogy a társadalmasság eme legszebb erénye az ő életén kivirágozott, sőt az ilyen ember a társadalom virága.

Udvariasság! mikor is jön el a te országod?!

HELYI képeslapok (Uj felvétel)

HUSS FERENCNÉL

Megöl

legyet, szunyogot, molyt, hangyát, bolhát, poloskát, svábbogarat, tetüt stb. a

FLY-TOX

Az amerikai Mellon Institute találmánya. Embere és állatra veszélytelen. De biztos halál férgekre és rovarokra. Nem hagy foltot. Hatása garantált. Háztartásokban, gazdaságokban, üzemekben nélkülözhetetlen.

— **Óvakodjunk utánzatoktól!** —
Más szert ne fogadjon el. Ügyeljünk a FLY-TOX (kiejtve: Fláj tox) névre.

1/4 literes üveg szájfúvatóval P 3/40
2 literes bádogtartály - - - P 24—
1 drb. kézipermetező - - - P 5/50

Kapható Devecszerben:

BÖHM JÓZSEF cégnél.

GAZDÁK FIGYELMÉBE!

Mielőtt gépszükségletét beszerzi, figyelmesen olvassa végig eme hirdetésit

„KÜHNE” mezőgazdasági gépek I CSÉPLŐGARNITURÁKI VETŐGÉPEK I

Konkolyozók, ekék, boronák, rosták, daralók és mindennemű gazdasági gépek,

Eredeti Svéd- **„MUNKTELLS”** féle effektív 22 lóerős **MOTORTRAKTOR**

Leghíresebb „PUCH” kerékpárok, balkaros cipésgépek, női és szabógépek nagyon kedvező fizetési feltételek mellett legolcsóbban kaphatók:

Rothauser és Krausz cégnél Tapolcán.

Mielőtt cséplőgarnitúráját beszerzi, forduljon hozzánk, levélben vagy személyes felvilágosítással szívesen szolgálunk minden vételkényszer nélkül.

Mecsnóber Géza

épület- és butorasztalos,
disztemetkezési vállalata

Devecszer, Szent István-u. 7.

Elvállal mindennemű fetekezést a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig, hullaszállítás, éghumálást mérsekelt áron.

Kész koszorúk, koporsók, fetekezési cikkek.

Aeroxon a tökéletes légyölő.
Kapható Huss Ferencnél.

Günther Ferenc okl. gazda
gabona- és terménykereskedése.

Elfogad előjegyzéseket, nemesített buza és rozs első utántermésű vetőmagvakra létesítendő vetőmagtisztító telepe úgy a gazdaközönség, mint a kereskedők érdekeit szolgálja

Természetes

szénsavas a

Mohai Ágnes-forrás

parafadugós üvegekben

Kapható mindenütt!